

Mediatorsfederatie
KWALITEITSREGISTER *Nederland*

ДОКУМЕНТ ЗА
ЈАВНИ ПОЛИТИКИ

.....

ПАТОТ НА МЕДИЈАЦИЈАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ДОКУМЕНТ ЗА
ЈАВНИ ПОЛИТИКИ

.....

ПАТОТ НА МЕДИЈАЦИЈАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Издавач:
Институт за европска политика - Скопје

Лектор:
Дејан Василевски

Графички дизајн:
Релатив

Скопје, 2022

Kingdom of the Netherlands

Публикацијата е изработена во рамките на проектот проектот „Медијација, без дилема!“, кој Институтот за европска политика (ЕПИ) - Скопје го спроведува во соработка со Академија за судии и јавни обвинители „Павел Шатов“, Комора на медијатори на Република Северна Македонија и Холандска федерација на медијатори. Проектот е финансиран од Амбасадата на Кралството Холандија во Скопје.

Содржина

- 4 Контекст
- 5 Анализа за примената на медијација во Република Северна Македонија
- 6 Медијација во граѓански предмети
- 7 Медијација во кривични предмети
- 9 Перцепција на медијаторите во Република Северна Македонија
- 10 Податоци за медијацијата од Министерството за правда
- 11 Перцепција за медијацијата на приватниот сектор во Република Северна Македонија
- 12 Новини во Законот
- 14 Заклучок

Контекст

Медијацијата како алтернативен начин на решавање на спорите по првпат се воведува во Република Северна Македонија со Законот за медијација од 2006 година, по што е донесен нов закон во 2013 година, кој е наследен од сега важечкиот Закон за медијација (во понатамошниот текст: Законот), кој беше усвоен од Собранието во декември 2021 година.¹

Целта на донесувањето на новиот закон беше да се адресираат реформите поврзани со медијацијата, како една од стратешките цели на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година.²

Сепак, и покрај усвојувањето на новото законско решение и новините воведени со него, потенцијалните предности што ги носи медијацијата не се целосно искористени од страна на граѓаните.

1 Закон за медијација („Службен весник на РСМ“, бр. 294/2021 од 27.12.2021).

2 Стратегија за реформа на правосудниот сектор за периодот 2017-2022 година со акциски план, Министерство за правда, https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/Strategija%20i%20akciski%20plan_MK-web.pdf.

Анализа за примената на медијација во Република Северна Македонија³

Причините за недоволната примена на концептот на медијација во Република Северна Македонија беа детално разгледани во *Анализата за примената на медијација во Република Северна Македонија* подготвена во рамките на проектот „Медијација, без дилема“⁴, кој го спроведува Институтот за европска политика (ЕПИ) – Скопје во соработка со Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатов“, Комората на медијатори на Република Северна Македонија и Холандската федерација на медијатори, а кој е финансиски поддржан од Амбасадата на Кралството Холандија во Скопје.

Анализата е поделена на два дела: (1) теоретска анализа на медијацијата, законските решенија за медијацијата и релевантното законодавство од граѓанска, кривична област и законодавството за деца; и (2) квантитативна анализа на примената на медијацијата во практиката од сите релевантни чинители – судовите, обвинителството, медијаторите, приватниот сектор.

³ Лажетиќ, Гордана, Кошевалиска, Олга и Нанев, Лазар (2022). *Анализа за примената на медијација во Република Северна Македонија*. Институт за европска политика – Скопје.

⁴ <https://epi.org.mk/post/15674>

МЕДИЈАЦИЈА ВО ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ

Медијацијата може да се примени во голем број различни видови граѓански спорови⁵, а согласно Законот за парничната постапка во стопанските спорови за парично побарување до 1.000.000 денари, странките се обврзани пред да поведат судска постапка да се обидат спорот да го решат по пат на медијација.⁶ Сепак, судиите имаат поделено мислење за тоа дали воведувањето на задолжителен обид за медијација во наведените спорови придонесува кон зголемена примена на медијацијата, а истражувањето покажа дека мнозинството од нив не се за зголемување на овој законски максимум.

Од друга страна, исклучително е мал процентот на странки кои бараат информации од судиите за медијацијата (18%), но 39% од судиите сметаат дека би било корисно да имаат задолжителна законска обврска да ги упатат странките на задолжителен обид за медијација во медијабилни спорови. Причините за слабата застапеност на медијацијата судиите ги наоѓаат во слабиот интерес кај страните (35%), но и фактот дека страните се недоволно запознаени со медијацијата (25%).

Согласно своето искуство и сознанијата за предметот, судиите од граѓанските оддели како главни причини за неуспешноста на медијацијата ги имаат наведено откажувањето на страните во текот на постапката за медијација и писмена изјава од медијаторот дека не се оправдани понатамошни обиди за медијација. Најголемиот дел од судиите се за воведување на задолжителен обид за медијација кога банки, финансиски друштва и осигурителни компании, но и државни органи, институции и јавни претпријатија во државна сопственост и ЕЛС се страна во спорот, што, на некој начин, ја одразува судската доверба во медијацијата. Исто така, во значителен процент судиите сметаат дека би било корисно да се предвиди можноста за задолжителен обид за медијација кај спогодбениот развод. Но, има и многу мал број судии кои на сите претходно наведени прашања не се согласуваат за проширување на законските основи за задолжителен обид за медијација.

Најчести ставови што преовладуваат помеѓу судиите кои судат во граѓански предмети во поглед на медијацијата се дека медијацијата е корисен механизам и вистинска постапка за решавање спор (31%), како и дека медијацијата е добар обид на државата без значајни постигнувања досега (30%). 16% сметаат дека медијацијата не е доволно осмислен проект. Како *негативните страни на медијацијата* според судиите кои судат во граѓански предмети, судиите најмногу ги издвојуваат: недовербата на страните во медијацијата, недоволната законска осмисленост на постапката за медијација и медијаторите немаат авторитет кај граѓаните.

5 Медијацијата како начин на решавање на спорите се споменува во Законот за бесплатна правна помош, Законот за парнична постапка, Законот за кривична постапка, Законот за правда за децата, Законот за генетски модифицирани организми, Законот за давање на финансиски услуги на далечина, Законот за заштита на потрошувачите, Законот за заштита од бучава во животната средина, Законот за државен пазарен инспекторат, Законот за животната средина, Законот за квалитетот на амбиентниот воздух, Законот за мирно решавање на работните спорови, Законот за социјална заштита, Законот за трговски друштва, во колективните договори од областа на образованието и др.

6 Член 461 од Законот за парнична постапка.

Во однос на **предлозите** што судиите кои судат во граѓански предмети ги даваат за подобрување на примената на медијацијата, како најчесто наведени ги издвојуваме следниве: промоција на предностите на постапката за медијација, воспоставување на поповолни услови во однос на судската постапка, одржување семинари и работни средби за укажување на недостатоците, медијацијата да се спроведува во судот во присуство на медијатор и судија со искуство во тој вид предмет, за да им укаже на странките кои се шансите за успех, судска практика, трошоци и сл., помали трошоци и поголема доверба кај странките, медијаторите да ги познаваат законите, да се поотворени за јавноста и да не се водат од лични интереси, подобри законски решенија, медијацијата да ја спроведува судија во улога на медијатор, повеќе обуки на медијаторите, намалени трошоци во медијацијата, да се одобри бесплатна правна помош, вклучување судии со поголемо работно искуство, вклучување судии-пензионери заради стекнување доверба кај граѓаните, промоција на медијацијата преку јавни трибини, вклучувајќи ја јавноста, едукација на странките за медијација.

МЕДИЈАЦИЈА ВО КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Согласно одредбите од Законот за кривична постапка,⁷ во случаите кога делото се гони по приватна кривична тужба, надлежниот судија на рочиштето за мирене од причини на целесообразност може да даде предлог до страните за давање согласност за упатување на медијација. По дадената согласност од страните, судијата-поединец носи решение за упатување на страните на медијација. Доколку во определениот рок страните не дадат согласност, судијата-поединец носи решение дека предлогот за упатување на медијација не е прифатен и закажува главна расправа според одредбите за скратената постапка. Во рок од три дена од дадената согласност, страните спогодбено определуваат еден или повеќе медијатори од Именикот на медијатори и за тоа го известуваат судијата-поединец.

Во однос на медијацијата во кривичните предмети, 56% од испитаните судии сметаат дека медијацијата кај приватната тужба не дава позитивни резултати, додека само 13% од испитаните судии го мислат спротивното. Во последните пет години 75% од овие судии никогаш не ја примениле постапката за медијација, а 89% од нив навеле дека никогаш од нив странките не побарале информации за медијација.

Постапката за медијација кај децата е уредена со одредбите на Законот за правда за децата⁸, во кој законските решенија предвидени во постапката против полнолетни сторители на кривични дела се приспособени на законодавството за деца, а се упатува и на Законот. Законот за правда за децата ги уредува условите под кои може да биде спроведена медијацијата, начинот на определување медијатор, условите што треба да бидат исполнети за да може едно лице да се јави во улога на медијатор во постапката кон дете, траењето на постапката на медијација, нејзиниот тек и начините на кои може да заврши постапката за медијација.

⁷ Глава 30, Закон за кривична постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 150 од 18.11.2010).

⁸ Закон за правда за децата („Службен весник на Република Македонија“, бр. 148/2013).

Главна цел на медијацијата кај децата е дијалог што ќе му овозможи на детето да сфати што сторило, да ја сфати позицијата на жртвата во текот на делото и по него, да ги слушне страдањата на жртвата и последиците што ги претрпела таа.⁹

Кај судиите кои судат во постапката кон деца, 45% сметаат дека медијацијата во постапката кон деца би дала позитивни резултати, додека 35% имаат негативен став по тоа прашање. 75% од испитаните судии никогаш не ги упатиле страните на постапка за медијација во последните пет години, 20% од испитаните имале случаи кога ги упатиле страните на постапка за медијација. За причини за неуспешност на медијацијата во кривичните предмети кон деца, повеќе од половина од испитаните судии не дадоа одговор, а судиите кои одговорија на ова прашање како причини го наведуваат или истекот на рокот од 45 дена или откажувањето на страните.

Покрај судиите, во оваа фокус-група беа опфатени и обвинители, кои наведоа дека 35% од нив ги имаат упатено странките на медијација.

Генерално, судиите во кривични предмети за полнолетни, судиите за деца, како и јавните обвинители се согласни за следните најчести причини за слабата застапеност на медијацијата во судската практика: недостаток на интерес кај странките, недоволна информираност за медијацијата и недоволна промоција за предностите на медијацијата во јавноста.

Како **препораки** за подобрување на медијацијата, судиите кои судат во кривични предмети ги наведуваат следниве: поголема промоција на предностите на постапката за медијација; кај приватните тужби, по прием во судот, задолжително да се достават до овластен медијатор, а во судот да се враќаат по спроведена постапка, односно по направен обид за медијација или доказ дека медијацијата е неуспешна; постапката за медијација да биде подостапна и подобро да се осмисли; медијаторите да бидат поотворени за јавноста, да ги познаваат законите за да можат успешно да им помогнат на странките и да не бидат водени од лични интереси; законски измени, кампања за јавна дебата пред да се почне какви било законски измени, кампања за афирмирање на медијацијата како постапка, преку афирмирање на позитивните страни на медијацијата, во тимовите за измена на законите да биде слушнат ставот на практичарите – оние што се соочуваат со секојдневните проблеми; поголема транспарентност преку запознавање со медиумска поткрепеност; едукација на адвокатите да ги советуваат странките за постапка за медијација.

Препораките од судиите кон деца, во насока на подобрување на примената на медијацијата, се: задолжително да се спроведе постапка за медијација пред да се поднесе барање за подготвителна постапка пред судијата за деца; поголема информираност на странките за постапката за медијација; мотивација на медијаторите со субвенционирање на поголем дел од трошоците преку Министерство за правда; повеќе едукација на странките, отворени дискусии и дебати.

9 Лажетиќ, Гордана, Кошевалиска, Олга и Нанев, Лазар (2016). Ресторативна правда спрема деца. Македонска ревија за кривично право и криминологија, 1 (1), стр. 1-24.

Предлози на ОЈО за подобрување на примената на медијацијата се следните: поголема информираност за медијацијата, повеќе обуки на оваа тема, постапката за деца е од итен карактер, па поради тоа медијацијата се применува поретко (најчесто ја одолжува постапката), затоа се оди со вообичаена процедура; од страна на МВР, при поднесување на кривичните пријави, задолжително да бидат доставени и посебни извештаи што ќе содржат повеќе податоци за околностите под кои е сторено кривичното дело и за расположението на странките да се спогодат за да не се води кривична постапка; да се скрати рокот за траење на постапката за медијација од 45 дена на 30 дена; да се најдат механизми за поголема информираност на граѓаните, односно јавноста да знае за можноста предметите да се решаваат по пат на медијација, а посебно да се информираат за позитивните ефекти од решавањето на кривични предмети кон деца по пат на медијација, особено избегнување виктимизација на децата со одење во институциите надлежни за постапување по кривичните пријави и избегнување на постоење на криминалистичка евиденција за деца сторители на кривични дела; да се обучат медијатори кои би работеле исклучиво во кривични постапки за деца; трошоците од постапката за медијација целосно да паѓаат на трошок на буџетот.

ПЕРЦЕПЦИЈА НА МЕДИЈАТОРИТЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Најголем дел од испитаниците-медијатори сметаат дека воведувањето на задолжителен обид за медијација во стопанските спорови дало позитивни резултати, а според нивните податоци, во 25% од случаите медијацијата била успешна. Најчести спорови за медијација се работните и стопанските спорови, странките најчесто сами бараат информации од медијаторите и се одлучуваат за медијација или, пак, нивните адвокати ги советуваат на тоа, а од друга страна, најчесто тужениот/обвинетиот не е согласен со предлогот за медијација. Како причина за слабата застапеност на медијацијата во судската практика ја наведуваат недоволната запознаеност со медијацијата – 33%, 27% од медијаторите како проблем ја гледаат и недоволната промоција на предностите на медијацијата во јавноста, додека 18% сметаат дека адвокатите честопати ги советуваат клиентите да не ја прифатат медијацијата.

Медијаторите ги истакнаа следните проблеми/пречки со кои се соочуваат при спроведување на постапката: просторот за одржување на медијацијата; недоволна ангажираност на страните во постапката на медијација; незаинтересираност на странките да склучат спогодба; тешкотии при наплата на трошоци; неисплатени субвенции при сите исполнети пропишани услови и сл.

За поголема примена на медијацијата, медијаторите **предлагаат**: поголема промоција на медијацијата и информирање на јавноста за предностите во постапката за медијација; поголем ангажман на судиите и ОЈО за примена на медијацијата; перманентни обуки на медијаторите и нивно постојано усовршување, што ќе придонесе за поквалитетно водење на постапките; носење тарифник за трошоците во постапка на медијација; проверка на бројот на предмети со задолжителен обид за медијација (стопански предмети) што се примени во суд, а не биле претходно на медијација; официјално потсетување на државните органи на Заклучокот на Владата за примена на медијацијата – државните органи треба да бидат задолжени пред да почнат судска постапка да иницираат постапка за медијација исклучиво преку Комората за медијатори; медијацијата треба да најде место во споровите од мала вредност особено за режиските трошоци (струја, вода, парно, телефон и друго), како и за постапките за развод на брак кога странките сакаат да го направат тоа спогодбено; создавање центар за медијација со свои простории и органи што ќе се грижат за промоција на медијацијата, поддршка на медијаторите во однос на ресурси – просторија за водење медијација, простории за семинари и обуки, техничка опрема, правна и друга стручна помош и сл.; носење на законски измени за поголема примена на медијацијата во системот за правда за деца и семејни и брачни спорови; печатот на медијаторот да има сила на извршност на Спогодбата; задолжителност на медијацијата во платните налози; воведување на задолжителна една средба со медијатор, пред почнување на судска постапка, за да им се даде можност на страните да го разјаснат спорот.

ПОДАТОЦИ ЗА МЕДИЈАЦИЈАТА ОД МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ПРАВДА

Во анализата беа собрани и податоци за медијацијата од Министерството за правда, од кои може да се заклучи дека податоците за примена на медијацијата во е-регистарот не се внесувани согласно планираните очекувања, од причина што не постоеше задолжителна законска обврска за тоа, што е коригирано во новото законско решение. Податоците во е-регистарот сè уште се ажурираат и отворена е можноста за внесување податоци и за претходните години.

Од податоците добиени од МП, јасно е дека во зародиш е скромна примена на медијацијата во постапката кон деца, а тогаш кога е применета таа успешно се завршува со спогодба. Во однос на заведените предмети во е-регистарот за медијација во периодот **од 2016 до 2021 година, има вкупно заведено 2.511 спогодби од кои со спогодба се завршени 1.377 или 55% успешна примена на медијацијата**, што е за особена пофалба. Најчесто успешно се завршуваат работните спорови каде што процентот на успешност е високи 91%, а втори по примена се стопанските спорови каде што процентот на успешност е 18%.

ПЕРЦЕПЦИЈА ЗА МЕДИЈАЦИЈАТА НА ПРИВАТНИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

За целите на анализата беше реализирана и фокус-група со претставници од приватниот сектор, поточно од Стопанската комора на Република Северна Македонија, Сојузот на стопански комори на Република Северна Македонија, Бизнес-конфедерацијата на Република Северна Македонија, кои дадоа особен придонес кон ова истражување, претставувајќи ги интересот и ставовите на нивното членство и на бизнис-заедницата.

Во однос на мислењето на фокус-групата, а во врска со очекуваните позитивни резултати од воведувањето на задолжителен обид за постапката за медијација во случаите согласно член 461 од ЗПП (за стопански спорови што се однесуваат на парично побарување до 1.000.000 денари) претставниците од стопанските комори од државата сметаат дека задолжителниот обид не придонел до вистинска примена на медијацијата, туку само нејзина формална примена. Воведувањето на задолжителен обид не може да биде трајно решение, туку само привремено решение за стимулација што како цел требало да ги запознае субјектите со медијацијата и нејзините придобивки, за да ја применуваат самоиницијативно во иднина. Бројот на обиди во овој дел е зголемен, но таа бројка, според нив, не придонесува за успех на медијацијата, бидејќи бројката не дава реална слика за нејзината примена, што се гледа од процентот на успешно завршени медијации кај задолжителниот обид. Едногласни се дека компаниите одбиваат нешто што е задолжително, на него гледаат како на дополнително парично оптоварување, па затоа наоѓаат и начини за да го избегнат задолжителниот обид. Во ова ја бараат и причината за неуспешните обиди за медијација. Тие се на мислење дека на задолжителноста странките ѝ приоѓаат со огромна доза на скептицизам и воопшто не се впуштаат да направат обид за медијација. Задолжителноста е причина за високата бројка на предмети, но и за високиот степен на неуспех во овие предмети. Успешноста на медијацијата во 99% е кај работните спорови, затоа што таму странките се јавиле доброволно, преземале активност, дале шанса да го решат спорот преку медијација и увиделе дека спорот може да се реши без почнување на судска постапка.

Препораки за подобрување и унапредување на решенијата за медијација од страна на бизнис-заедницата се следниве: подобра промоција што ќе биде реализирана на ефикасен начин кај сите засегнати страни и ќе ја подигне свеста кај сите; консултирање на мислењето на бизнис-заедницата во однос на донесување на нови законски решенија, но и за примената на постојните законски решенија за медијацијата; преку медиумите и преку матичните институции да има конференции и активности за промоција; разбивање табу-теми за медијација; повеќе заеднички проекти за медијацијата; разгледување на предностите за медијацијата во стечајните постапки и поголема активност во оваа област; подобрување на примена на медијацијата во потрошувачките спорови; синхронизирана стратегија за промоција на медијацијата; пилот (бесплатна) медијација во градежниот сектор; изработка на истражување и анализа за медијацијата што ќе даде правец за областите во кои е потребна интервенција; разгледување на перспективите за онлајн-медијација.

Новини во Законот

За почеток, неопходно е да се истакне дека Законот ги следи Директивата 2008/52/ЕС за медијација во граѓанските и стопанските спорови¹⁰ и Алатките за развој на медијацијата на СЕПЕЈ од 2018 година¹¹, со што Република Северна Македонија се приближува кон европските стандарди за медијација. Поддршка за развој на медијацијата следува преку мерките и средствата предвидени со програмата за развој на медијацијата што ја носи Владата за период од најмалку четири години, како и посебната програма за поддршка на медијацијата што ја носи Судскиот совет (со новиот закон, Врховниот суд веќе не подлежи на ваква обврска). Дополнително, како стимул за граѓаните, како и претходно, се предвидува субвенционирање од страна на државата на дел од трошоците направени во постапката за медијација меѓу исти страни за еден спорен однос, меѓутоа во новиот закон е вметнато ограничување на паричниот износ: не повеќе од 4.000,00 денари по предмет од приложениот трошковник на медијаторот. Уште една предност за граѓаните е брзата разрешница на споровите решени по пат на медијација во споредба со судските спорови – постапката мора да заврши во рок од 90 дена, а согласно Законот за правда за децата е предвидено медијацијата да заврши во рок од 45 дена.

10 Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters, CELEX 32008L0052, OJ L 136, 24.5.2008, pp. 3-8.

11 Mediation Development Toolkit, European Commission for the efficiency of justice (CEPEJ), CEPEJ(2018)7REV, <https://rm.coe.int/mediation-development-toolkit-ensuring-implementation-of-the-cepej-gui/16808c3f52>.

Уште една многу важна новина во Законот е проширувањето на опсегот на медијабилни спорови – имено, сега медијацијата може да се применува и при спорови што произлегуваат од постапките на нотарски платни налози, спорови од областа на безбедност и здравје при работа, спорови од областа на здравствената заштита и спорови поврзани со граѓанска одговорност за навреда и клевета.

Целите поради кои е донесен Законот се остварени преку: ревидирањето на начинот на полагање на испитот за медијатори, вметнување на можноста за поведување на постапката за медијација по електронски пат и воведување задолжително внесување на сите примени барања за медијација во Електронскиот регистар и задолжително внесување на податоците за понатамошниот тек на постапката. Покрај овие новини, со Законот се воведува Национален совет за медијација и се врши поблиско уредување на неговото работење и надлежностите, кој ќе биде составен од национален координатор за медијација, четири члена и секретар. Советот располага со сопствен буџет и предвидени се критериуми што треба да ги исполнуваат националниот координатор и членовите за да бидат избрани од страна на Владата. На 54-тата седница на Владата, потпретседателот на Стопанската комора на Република Северна Македонија и претседател на Асоцијацијата за медијација при Комората, д-р Јелисавета Георгиева Јовевска е именувана за прв национален координатор за медијација.¹²

Во април 2022 година, врз основа на Законот, беа усвоени и објавени следните подзаконски акти:

- Правилник за поблиските критериуми, начинот на субвенционирањето, исплатата, образецот за наплатена награда, трошоците на медијаторот, образецот на барањето за субвенционирање и потребната документација што се доставува во прилог на барањето за субвенционирање на дел од трошоците за медијација;¹³
- Правилник за начинот на вршење надзор над работата на Комората на медијатори на Република Северна Македонија;¹⁴
- Правилник за содржината на Регистарот за примени барања за медијација и начинот на внесување на примените барања за медијација;¹⁵ и
- Правилник за Програмата за полагање на испитот за медијатори, начинот на организирањето и полагањето на испитот, начинот на спроведување на испитот, како и формата и содржината на уверението за положен испит.¹⁶

Се очекува во следниот период доследно да се имплементира Законот, да се спроведе постапка за именување членови на Националниот совет за медијација (за што моментално е отворен Јавен оглас за искажување интерес за учество во Националниот совет за медијација, со рок за пријавување до петти август)¹⁷, како и да се донесат преостанатите подзаконски акти предвидени врз основа на овој закон.

12 Д-р Јелисавета Георгиева Јовевска именувана од Владата за национален координатор за медијација, јули 2022, <https://www.mchamber.mk/Default.aspx?mld=3&lng=1&evld=90305>.

13 „Службен весник на РСМ“, бр. 91/2022 од 12.04.2022.

14 „Службен весник на РСМ“, бр. 100/2022 од 26.04.2022.

15 „Службен весник на РСМ“, бр. 100/2022 од 26.04.2022.

16 „Службен весник на РСМ“, бр. 101/2022 од 27.04.2022.

17 Јавен оглас за искажување интерес за учество во Националниот совет за медијација, Влада на Република Северна Македонија, 20.07.2022 година, <https://vlada.mk/node/29660>.

Заклучок

Покрај недоволната информираност и волја на граѓаните за примена на медијацијата пред преминување кон иницирање на судска постапка и чувството на скептичност кај македонските судии, јавните обвинители и приватниот сектор, не може да не се признае дека медијацијата има значајни предности во однос на судската постапка.

Медијацијата е доброволна, рамноправна, неутрална, неформална, доверлива, нејавна, брза и економична постапка. Поради овие нејзини карактеристики, неопходна е нејзина промоција со цел почеста и поефикасна примена, како од страна на државните органи, така и од претставниците на невладиниот сектор и претставниците од Комората на медијатори.

